

Miten ohjaan tulevaisuuden työelämään?

– OSATA-hankkeen kevään 2019 ohjaajakoulutusten materiaalipaketti

1. OSATA-hanke
2. Kevään 2019 koulutus ja ennakkomateriaalit
3. Osaamisidentiteetti
4. Teemat ja tehtävät:
 1. Mikä minua kiinnostaa ja missä olen hyvä?
 2. Opintojen etenemistä haastavat ja edistävät tekijät
 3. Millaista osaamista työelämässä tarvitaan?
 4. Ammatillinen tulevaisuus
5. Osaamismatka

Koulutuksen tehtävämonisteet

1. OSATA-hanke

OSATA – Osaamispolkujen tulevaisuuteen -hankkeen tavoitteena on toteuttaa ammatillisille oppilaitoksille toimintamalli, jolla osaamisidentiteetin kehittymistä tuetaan opintojen alkuvaiheesta lähtien, jatkokoulutusvalintaan ja työelämään siirtymiseen saakka. Opiskelijoille tullaan toteuttamaan aktiivisuutta tukevia työkaluja ja valmennusta itseohjautuvaan opinto- ja urapolkujen luomiseen sekä osaamisidentiteetin rakentamiseen.

Hankkeen toteuttavat Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskus (koordinoija), Hämeen ammattikorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu, Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö, Raahen koulutuskuntayhtymä Brahe, Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedu ja Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappia. Yhteistyökumppaneina ovat Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto SAKKI, Suomen Opiskelija-Allianssi OSKU ja Suomen opiskelijakuntien liitto SAMOK.

OSATA – Osaamispolkujen tulevaisuuteen (S20812) toteutetaan 1.9.2016–31.12.2019 välisenä aikana. Hankkeen kokonaisbudjetti on 746 213 euroa. Hanketta osarahoittaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ohjelmasta Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020. www.osata.fi

Osata-hankkeen kehitystyön tulokset

Hankkeen materiaalit on tuotettu yhteistyössä kaikkien hankkeen osatoteuttajien kesken. Tehtäviä ja harjoituksia on testattu 2018–2019 SEDU:n, BRAHE:n ja Lappian oppilaitoksissa erilaisilla opiskelijaryhmillä ja eri koulutusaloilla. Hankkeessa on tuotettu:

1. Sampo-ohjaussivusto

Materiaalipakki opettajille ja ohjaajille osaamisidentiteetin kehittymisen tueksi opintojen alkuvaiheesta työelämään siirtymiseen saakka. Sisältö vastaa Opiskelu- ja urasuunnitteluvaiheiden 1 osan (pakollinen YTO) vaatimuksia ja tukee HOKSin päivittämistä. www.osata.fi/sampo

2. Osaamismatka-konsepti

Osaamismatka on erilaisista tehtävistä muodostuva yhtenäinen kokonaisuus ja ohjattu prosessi, jossa opiskelija työstää suhdetta omaan alaansa ja ammattiin, sekä niiden kytkeytymistä omiin tulevaisuudensuunnitelmiinsa. Tukee HOKSin päivittämistä.

Sampo-sivuston tehtäviä ja Osaamismatkaa voi hyödyntää myös ammatillisen koulutuksen ulkopuolella eri koulutusasteilla ja ohjaustilanteissa.

Osaamismatkan eri toteutusmalleja: www.osata.fi/materiaalit/osaamismatka/

2. Koulutuksen rakenne ja ennakkomateriaalit

Ohjaajakoulutusten ja tämän materiaalipaketin sisältö on koostettu sekä OSATA-hankkeen Sampo-ohjaussivuston että koulutuksen vetäjien, Laura Halosen ja Sanna Wenströmin (OAMK/AOKK), koulutusta varten kehittämistä harjoituksista. Tehtäviä ja harjoituksia on testattu 2018–2019 ammatillisen koulutuksen eri opiskelijaryhmillä ja koulutusaloilla.

Ohjaajakoulutuksissa käytiin läpi OSATA-hankkeen keskeiset tulokset: osaamisidentiteetin käsite, sitä tukevat tehtävät ja harjoitteet sekä osaamismatkan konsepti. Koulutuksen kesto oli kuusi tuntia ja se sisälsi lyhyitä luento-osuuksia ja paljon käytännön tutustumista eri tehtäviin ja harjoituksiin.

OSATA-hankkeen ohjaajakoulutuksia järjestettiin kevään 2019 aikana kuudella paikkakunnalla: Jyväskylässä, Oulussa, Turussa, Helsingissä, Kuopiossa, Rovaniemellä ja Kotkassa. Koulutuksista vastasivat pääosin Laura Halonen ja Sanna Wenström Oulun ammattikorkean ammatillisesta opettajakorkeakoulusta. Muutamalla paikkakunnalla koulutuksesta vastasivat Sari Miettinen, Johanna Ollila ja Anne Nieminen Turun yliopiston tulevaisuuden tutkimuskeskuksesta. OSATA:n ohjaajakoulutuksiin osallistui kevään 2019 aikana lähes 200 ohjaustyön ja opettamisen ammattilaista tai opiskelijaa.

Ennen koulutusta osallistujia pyydettiin tutustumaan seuraaviin ennakkomateriaaleihin:

Osaamisidentiteetti

- Milka Grekula: Osaamisidentiteettiä rakentamassa: <https://osata.fi/osaamisidentiteettia-rakentamassa/>
- Sanna Wenström: Osaamisidentiteetti ja positiivinen psykologinen pääoma: <https://www.linkedin.com/pulse/osaamisidentiteetti-ja-positiivinen-psykologinen-p%C3%A4%C3%A4oma-wenstr%C3%B6m/>
- Sanna Wenström: Työskenteletkö sinä voimavyöhykkeelläsi? <https://www.linkedin.com/pulse/ty%C3%B6skenteletk%C3%B6-sin%C3%A4-voimavy%C3%B6hykkeell%C3%A4si-sanna-wenstr%C3%B6m?published=t>

Kysymykset ennakkomateriaalista:

- Mitkä olivat osaamisidentiteettiin liittyen keskeisimmät havaintosi?
- Mitkä ajatuksia tai tunteita ennakkomateriaali herätti?
- Mitä osaamisidentiteetti merkitsee oman työsi kannalta?
- Mitkä ovat niitä konkreettisia toimia, joilla voit tukea oppijan osaamisidentiteetin kehittymistä?

Lisäksi voit perehtyä seuraaviin materiaaleihin mielenkiintosi mukaan:

- Tulevaisuuden työelämä tarvitsee innostuneita osajia: <https://www.linkedin.com/pulse/innostu-ja-innosta-ope-sanna-wenstr%C3%B6m/>
- Osaamisperusteisuus: <https://www.youtube.com/watch?v=9m3eGWpVM-c> ja <https://www.youtube.com/watch?v=GtJyw6YIW7g>

Oma uratarina

Valmistaudu kertomaan oma uratarinasi otsikolla: ”Miten minusta tuli tämän alan ammattilainen”. Tehtävä virittää pohtimaan erilaisia urapolkuja, ja miten kiinnostukset ovat ohjanneet alavalintaa.

3. Osaamisidentiteetti

OSATA-hankkeen lähtökohtana on ollut ajatus siitä, että hankimme osaamista koko ajan eri elämäalueilta, emme vain virallisen koulutuksen puitteissa. Tämä koko osaamisen kirjo pitäisi tehdä näkyväksi sekä yksilöille itselleen että oppilaitoksissa. Nimitämme OSATA-hankkeessa tätä kokonaisvaltaista ymmärrystä osaamisesta osaamisidentiteetiksi.

Kiteytettynä osaamisidentiteetti on ajassa muuttuva käsitys itsestä osaajana: siitä mitä tiedän, mitä taidan ja miten voin kehittyä sekä kuinka tuon osaamiseni ilmi. Kyky tunnistaa ja sanoittaa omaa osaamista ei ole automaattista vaan taito, jota voi ja tulee harjoitella. Kun yksilön osaaminen, vahvuudet ja kehittämistarpeet on tiedossa, ne pystytään ottamaan huomioon sekä opintojen että työuran suunnittelussa.

Koulutuksen tulisikin tukea vahvan osaamisidentiteetin kehittymistä – ammatti-identiteetin lisäksi. Lisätietoa osaamisidentiteetistä löytyy OSATA:n julkaisuista: <https://osata.fi/material/julkaisut/>

XAMK:in Uusille urille -hankkeen video osaamisidentiteetistä: <https://youtu.be/o32PosQfsZo>

Osaamisidentiteetti:

- Kehittyy läpi elämän
- Osaamista kertyy koko ajan eri elämäalueilta, ei vain formaalista koulutuksesta
- Tärkeää: osaamisen tunnistaminen ja sanoittaminen sekä näiden taitojen opetteleminen
- Osaamisen näkeminen mahdollisuuksina: samaa osaamista voi tarvita eri ammateissa ja tehtävissä

OSAAMINEN

Taidot, tiedot, kyky oppia ja kehittyä, konstruktionaalista

OSAAMISIDENTITEETTI

Käsitys itsestä osaajana ja kyky tuoda oma osaamisensa esille. Rakentuu vuorovaikutuksessa.

IDENTITEETTI

Ajassa muuttuva, minäkäsitys, kuuluminen

4. Teemat ja tehtävät

OSATA-hankkeen ohjaajakoulutuksissa käytiin läpi neljä temaattista osiota, jotka kaikki tukevat osaamisidentiteetin rakentumista. Kunkin teeman käsittelyyn on tuotettu joukko erilaisia tehtäviä, joista ohjaaja voi valita sopivimmat oman mielenkiintonsa, ryhmän tai ohjattavan tarpeiden ja ohjauksen tavoitteiden mukaan. Kuhunkin teemaan löytyy lisää harjoitteita myös OSATA-hankkeen Sampo-ohjaussivustolta: www.osata.fi/sampo

1. Mikä minua kiinnostaa ja missä olen hyvä?

Osion tavoitteena on pohtia omia lähtökohtia ja opiskeltavaan alaan liittyviä kiinnostuksen kohteita. Lisäksi osiossa tunnistetaan vahvuuksia sekä kartoitetaan vahvuuksia sekä kartoitetaan olemassa olevaa osaamista olemassa olevaa osaamista opintojen alussa.

Harjoitukset:

Osaan ja innostun työstäni: nelikenttäharjoitus

Tavoitteena on saada opiskelijat pohtimaan opiskelemaansa tutkinnon sisältöjä ja oman alan työtehtäviä niiden innostavuuden ja koetun osaamisen suhteen. Kun innostus ja osaaminen ovat korkealla, ihminen voi kokea työn imua ja flow'ta, joilla on yhteys mm. työhyvinvointiin ja työssä suoriutumiseen.

Opiskelijoiden kanssa voidaan osaamistavoitteita leikata ja liimata. Peruskoululaisten kanssa voidaan myös etsiä eri ammatteihin liittyviä työtehtäviä, ja pohtia niitä esim. TET-jaksoon liittyen.

Materiaalit: Valmis moniste: Osaan ja innostun työstäni

Vahvuuksien tunnistaminen

Tavoitteena on auttaa opiskelijoita tunnistamaan ja nimeämään omia vahvuuksiaan, sekä pohtimaan, miten he voisivat hyödyntää vahvuuksiaan opinnoissaan sekä työelämässä.

Osallistujat valitsevat tarjolla olevien vahvuustyökalujen (sanakortit, kuvakortit, sanalistat) avulla 3 tärkeintä vahvuuttaan. Keskustellaan 2–3 hengen ryhmissä, miten on voinut hyödyntää näitä vahvuuksia omalla työrullallaan eri tehtävissä. Opiskelijoiden kanssa pohditaan, miten he ajattelevat voivansa hyödyntää vahvuuksia opiskelemaansa alan työtehtävissä/TET-jakson työtehtävissä (tai jos on jo kokemus työstä/harjoittelusta).

Materiaalit: Valmis moniste: Vahvuuksien tunnistaminen. Lisäksi sanakortit, kuvakortit, sanalistat: vahvuudet ja yleisiä työelämätaitoja

Lisätehtäviä Sampo-ohjaussivustolta:

Oma osaaminen ja vahvuudet: <https://osata.fi/materiaalit/sampo-osaaminen/>

2. Opintojen etenemistä haastavat ja edistävät tekijät

Osion tavoitteena on pohtia opiskelu- ja työkykyä: haastavia tekijöitä, kuten ergonomiaa sekä ylläpitäviä tekijöitä, kuten ajankäyttöä, stressinhallintaa ja voimavaroja.

Harjoitukset:

Ajankäyttökello

Tavoitteena on tukea opiskelijoiden kykyä tunnistaa ajankäytön merkitystä oman opiskelu- ja työkykynsä ylläpitämisessä. Keskeistä on kellotaulun eri puolien vertailusta käytävä keskustelu ja esiin nousevat huomiot. Kellotyöskentely voidaan tehdä erillisenä harjoitteena tai se voi toimia pohjana voimavaravaaka-työskentelylle.

Materiaalit: Valmis moniste: Ajankäyttökello

Työn voimavarat ja vaatimukset: voimavaravaaka

Tavoitteena on saada opiskelijat pohtimaan omaan alaan liittyviä voimavara- ja vaatimustekijöitä sekä omia henkilökohtaisia voimavaroja. Tehtävässä tarkastellaan alakohtaisesti opiskelu- ja työhyvinvointia haastavia tekijöitä sekä voimavaroja. Eri alojen välillä voi löytyä sekä yhtäläisyyksiä että eroja. Työn riittävät voimavarat ovat yhteydessä työn imun kokemukseen ja sitä kautta työhyvinvointiin. (Lisätietoa opettajalle/ohjaajalle: <https://www.ttl.fi/tyontekija/tyon-imu/>)

Materiaalit: Valmis moniste: Työn voimavarat ja vaatimukset

Lisätehtäviä Sampo-ohjaussivustolta:

Oma osaaminen ja vahvuudet: <https://osata.fi/materiaalit/sampo-osaaminen/>

Ammatillista koulutusta koskevat valinnat: <https://osata.fi/materiaalit/sampo-koulutus/>

3. Millaista osaamista työelämässä tarvitaan?

Osion tavoitteena on selvittää millaista osaamista ja millaisia ominaisuuksia työnantajat työntekijältä odottavat. Lisäksi osiossa pohditaan mistä kaikkialta osaamista voi hankkia ja miten sitä voi konkreettisesti osoittaa.

Harjoitukset:

Työnantajien odotukset työntekijältä

Tavoitteena on auttaa opiskelijoita pohtimaan, minkälaisia ominaisuuksia eri alojen työnantajat arvostavat työntekijöissä sekä hahmottamaan, onko näitä ominaisuuksia itsellä, tai miten näitä ominaisuuksia voisi kehittää. Lisäksi pohditaan konkreettisia tapoja tuoda ominaisuuksia esiin esim. työhakemuksessa, haastattelussa, portfolioissa sekä työssäoppimis- tai TET-jaksolla.

Työnantajien odotuksia työntekijöiltä voidaan kerätä eri lähteistä. Opiskelijoiden kanssa voidaan tutustua esim. MOL-sivuihin, työnantajien sivuihin tai käydä haastattelemassa työnantajia. Voidaan myös jakaa opiskelijoille täysin satunnainen ominaisuus, jonka pohjalta keskustellaan. Parin kanssa keskustellaan, mitä nämä ominaisuudet käytännössä tarkoittavat? Miten niitä voi osoittaa työpaikalla käytännössä?

Materiaalit: Valmis moniste: Työnantajien odotukset työntekijältä sekä yhdessä opiskelijoiden kanssa laadittavat listat tai sanakortit.

Katso myös:

The 10 skills you need to thrive in the Fourth Industrial Revolution. Future of Jobs, 2016, World Economic Forum: <https://www.weforum.org/agenda/2016/01/the-10-skills-you-need-to-thrive-in-the-fourth-industrial-revolution/>

Työntekijältä tulevaisuudessa vaadittava asiat, jotka vaikuttavat eniten tavoitteiden saavuttamiseen. Suomalaisen Työn Liiton teettämän Made by Finland -kampanjatuotkimus 2017: <https://suomalaintyo.fi/2017/05/23/tutkimus-talta-nayttaa-suomalaisten-mielesta-tulevaisuuden-tyoelama/>

Mistä osaamista voi hankkia? – Osaamisen mindmap

Tavoitteena on tukea opiskelijan kykyä tunnistaa omaa osaamistaan sekä miten hän on kyseisen osaamisen hankkinut. Tehtävän avulla pyritään saamaan esiin erityisesti sellaista osaamista, jota opiskelija on hankkinut informaalisti (arkielämässä tapahtuvaa oppimista) tai nonformaalisti (strukturoitua, mutta ei virallisen koulutusorganisaation järjestämää opetusta), josta voi olla hyötyä tulevassa työssä.

Materiaalit: Valmis moniste: Osaamisen mind-map, A3 paperia ja tusseja tai digitaalinen mindmap-ohjelma (esim. [Flinga](#)).

Lisätehtäviä Sampo-ohjaussivustolta:

Oma osaaminen ja vahvuudet: <https://osata.fi/materiaalit/sampo-osaaminen/>

4. Ammatillinen tulevaisuus

Osion tavoitteena on purkaa omia tulevaisuudensuunnitelmia konkreettisiksi tavoitteiksi sekä pohtia niihin liittyviä osaamistarpeita. Lisäksi osiossa vahvistetaan valmiuksia hahmottaa erilaisia työllistymisen mahdollisuuksia ja vaihtoehtoisia urapolkuja.

Harjoitukset:

Unelmakartta ammatillisesta tulevaisuudesta

Tavoitteena on auttaa opiskelijaa pohtimaan ammatillista tulevaisuuttaan: unelmia ja tavoitteita. Samalla pohditaan, miten omat vahvuudet ja osaaminen voisivat auttaa unelman saavuttamisessa, ja mitä vielä pitäisi tehdä.

Harjoitus tehdään valitsemalla kuvakortti/kortteja, jotka kuvaavat unelmien työpäivää. Harjoituksen tavoitteena on unelmien purkaminen tavoitteiksi, ja oman osaamisen, vahvuuksien ja resurssien pohtiminen suhteessa unelmaan. Työskentelytapana on itsenäinen tehtävä ja parin kanssa purkaminen

Materiaalit: Valmis moniste: Unelmakartta ammatillisesta tulevaisuudesta sekä A3 paperia, kuvakortteja, muuta visuaalista materiaalia TAI vaihtoehtoisesti tekstin/kuvankäsittelyohjelma

Tulevaisuuden osaamisyhdistelmät -kisailu

Tavoitteena on auttaa opiskelijoita ideoimaan tulevaisuuden työtehtäviä tai projekteja, joissa yhdistyy erilainen osaaminen. Tehtävän tavoitteena on rohkaista hankkimaan tutkintojen ja ammattialojen rajat ylittävää osaamista sekä saada osallistujat huomaamaan oman aikaisemman osaamisen ja verkostojen mahdollisuudet.

Tässä tehtävässä on tavoitteena sekä visioida tulevaisuuden työelämässä tarvittavaa osaamista, tulevaisuuden työtehtäviä, että hahmottaa verkostoja ja projekteja (resurssit), joiden kautta työ mahdollisesti tapahtuu (ei aina työsuhteessa). Alussa osallistujat valitsevat jonkun alan, jota tarkastelevat. Muodostaan neljän hengen ryhmiä, joissa keksitään mahdollisimman paljon eri työtehtäviä/projekteja (vähintään kaksi alan osaamisyhdistelmistä, esim. Vartija-myyjä, syötävä taideteos, kahvilan sisustussuunnittelu), jollaisiin nyt tai tulevaisuudessa voisi työllistyä. Osaamisyhdistelmät kirjataan Post-it-lapuille, yksi per lappu. Eniten osaamisyhdistelmiä keksinyt joukkue voittaa!

Materiaalit: Valmis moniste: Tulevaisuuden osaamisyhdistelmät sekä Post-it lappuja tms. ja kyniä

Lisätehtäviä Sampo-ohjaussivustolta:

Urasuunnittelu: <https://osata.fi/materiaalit/sampo-urasuunnittelu/>

5. Osaamismatka

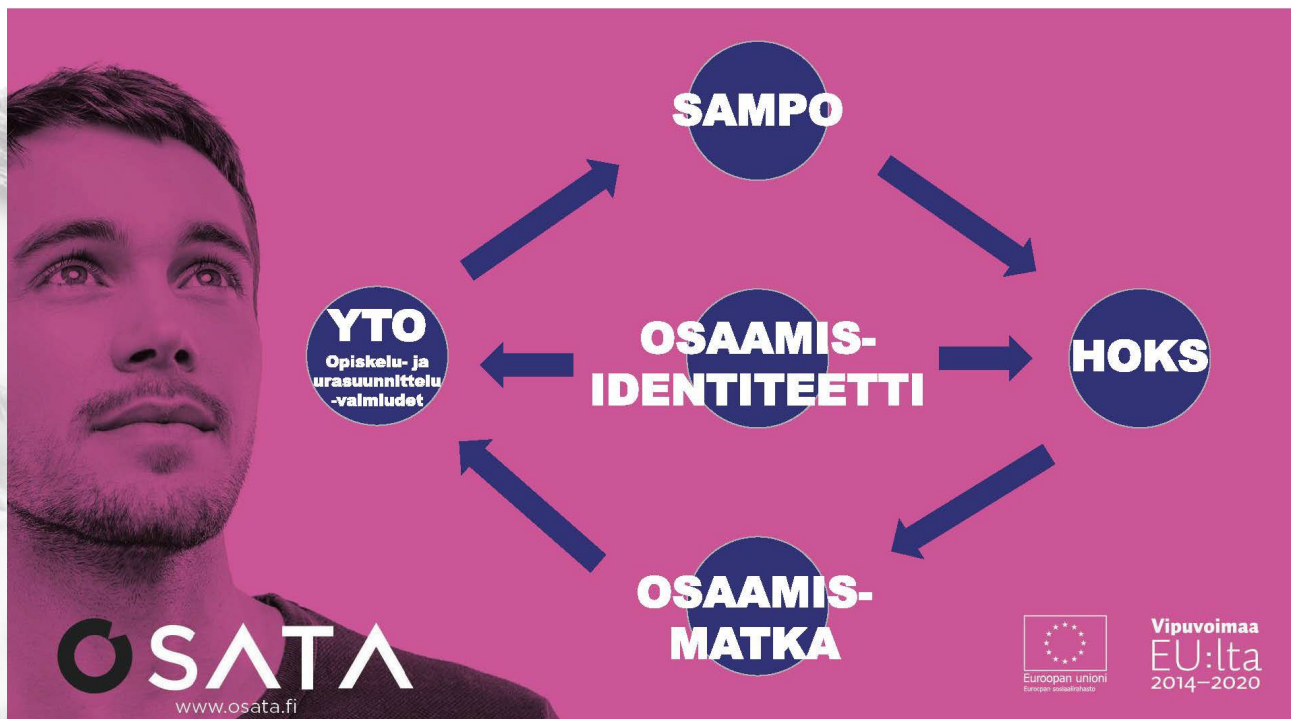
Kevään 2019 ohjaajakoulutuksissa läpikäyty neljä teemaa muodostavat yhdessä Osaamismatkan – eli opiskelu- ja urasuunnittelutaitojen opettamisen ja ohjaamisen prosessin. Ohjaajakoulutuksissa esitelty Osaamismatka koostui neljästä eri teemasta ja niihin liittyvistä tehtävistä. Osaamismatka voidaan kuitenkin rakentaa oppilaitoksen omien tarpeiden mukaan ja voi sisältää eri teemoja, tehtäviä ja toteutustapoja.

Ideaalitapauksessa Osaamismatkalla oltaisiin läpi opintojen ja käsiteltävät teemat kytkeytyisivät opintojen eri vaiheisiin ja niiden tarpeisiin. Opiskelijat tekisivät teemoihin liittyviä tehtäviä yhdessä toisten opiskelijoiden kanssa ja tehtävien antia hyödynnettäisiin osana HOKSin päivittämistä.

Osaamismatkan teemat ja niiden käsittelyyn kehitetyt harjoitukset on tehty tukemaan erityisesti ammatillisen koulutuksen ura- ja opinto-ohjausta, mutta niitä ovat menestyksekkäästi hyödynnetty myös peruskoulussa ja lukiossa. Amatilliset oppilaitokset voivat koostaa OSATA-hankkeen harjoituksista mieleisensä paketin Opiskelu- ja urasuunnitteluvälmiudet (1 osp) toteuttamista varten, sillä harjoitukset vastaavat suoraan kyseisen jakson tavoitteisiin.

Päivitämme OSATA-hankkeen nettisivuille Osaamismatkan eri toteutusmalleja syksyn 2019 aikana.

<http://osata.fi/materiaalit/osaamismatka/>

Osaan ja innostun työstäni

KESTO

30 min

Sopii yksilö- ja ryhmätyöskentelyyn

TARVIKKEET

Alla oleva nelikenttäkuvio voidaan tulostaa paperille (sivulta 2), tai opiskelijat voivat itse piirtää sen.

TAVOITE

Saada opiskelijat pohtimaan opiskelemaansa tutkinnon sisältöjä ja oman alan työtehtäviä niiden innostavuuden ja koetun osaamisen suhteen. Kun innostus ja osaaminen ovat korkealla, ihminen voi kokea työn imua ja flow'ta, joilla on yhteys mm. työhyvinvointiin ja työssä suoriutumiseen.

OHJEISTUS

Opiskelija poimii tutkinnon osaamistavoitteista tai alan työtehtävistä 10-20 keskeistä asiaa. Seuraavaksi ne sijoitellaan nelikenttään innostuksen ja osaamisen mukaisesti. Lopuksi keskustellaan parin kanssa tai pienryhmissä mitkä tehtävät vaikuttavat innostavilta, ja mistä on jo osaamista? Miten innostaviin tehtäviin voisi hankkia lisää osaamista, tai miten voisi saada lisää asioita innostavalle alueelle? Miksi joku asia ei tunnu innostavalta?

Harjoituksen alkuperä: Innotiimi/Kari Helin

Harjoituksen ovat muokanneet OSATA-hankkeen tarpeisiin Laura Halonen ja Sanna Wenström, Oulun ammattikorkeakoulu/ammattillinen opettajakorkeakoulu

INNOSTUS

+ + +

Innostaa, mutta en osaa (vielä)

En osaa eikä innosta

Innostun ja osaan!

Osaan, mutta ei innosta

OSAAMINEN

+ + +

 OSATA

www.osata.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Vahvuuksien tunnistaminen

KESTO

30 min

Sopii yksilö- ja ryhmätyöskentelyyn

TARVIKKEET

Erilaisia vahvuuskortteja tai sanalistoja vahvuuksista ja luonteenpiirteistä. Katso esim.

www.viacharacter.org, Huomaa hyvä -toimintakortit (Kaisa Vuorinen & Lotta Uusitalo-Malmivaara), Hyvän mielen taidot & kortit (Maaretta Tukiainen), Kipinä-vahvuuskortit (Minna Kattelus).

TAVOITE

Auttaa opiskelijoita tunnistamaan ja nimeämään omia vahvuuksiaan, sekä pohtimaan, miten he voisivat hyödyntää vahvuuksiaan opinnoissaan sekä työelämässä.

OHJEISTUS

Osallistujat valitsevat tarjolla olevien vahvuustyökalujen avulla 3 tärkeintä vahvuuttaan. Kahden tai kolmen hengen ryhmissä keskustellaan, miten vahvuuden näkyvät heidän elämässään sekä pohditaan, miten opiskelijat ajattelevat voivansa hyödyntää vahvuuksia opiskelemansa alan työtehtävissä. Miten vahvuudet auttavat opinnoissa? Harjoituksen voi tehdä keskustelemalla, kirjoittamalla, piirtämällä tai hyödyntämällä sivulta 2 tulostettavaa taulukkoa.

Vahvuuteni 1	
Miten se ilmenee elämässäni?	
Miten voit hyödyntää sitä opiskelussasi?	
Miten voisit hyödyntää sitä työelämässä?	

Vahvuuteni 2	
Miten se ilmenee elämässäni?	
Miten voit hyödyntää sitä opiskelussasi?	
Miten voisit hyödyntää sitä työelämässä?	

Vahvuuteni 3	
Miten se ilmenee elämässäni?	
Miten voit hyödyntää sitä opiskelussasi?	
Miten voisit hyödyntää sitä työelämässä?	

Harjoituksen ovat kehittäneet OSATA-hankkeessa Laura Halonen ja Sanna Wenström, Oulun ammattikorkeakoulu/ammattillinen opettajakorkeakoulu

Vahvuuteni 1	
Miten se ilmenee elämässäni?	
Miten voit hyödyntää sitä opiskelussasi?	
Miten voisit hyödyntää sitä työelämässä?	

Vahvuuteni 2	
Miten se ilmenee elämässäni?	
Miten voit hyödyntää sitä opiskelussasi?	
Miten voisit hyödyntää sitä työelämässä?	

Vahvuuteni 3	
Miten se ilmenee elämässäni?	
Miten voit hyödyntää sitä opiskelussasi?	
Miten voisit hyödyntää sitä työelämässä?	

Yleisiä työelämätaitoja

Aloitekyky
Asiakaspalvelutaidot
Autolla ajaminen
Järjestelytaidot
Asioiden jäsentelykyky
Auttamishalu
Digiosaaminen
Esiintymistäidot
Esimiestaidot
Esteettinen silmä
Hyvä muisti
Ihmisten innostaminen
Ihmistuntemus
Ihmissuhdetaidot
Johtamistäidot
Joukkuehengen luominen
Järjestelmällisyys
Kekseliäisyys
Keskittymiskyky
Keskustelutaito
Kielitaito kirjallinen/suullinen
Kirjoittaminen
Kokonaisuuksien hallinta
Koneiden ja laitteiden tuntemus
Korjaaminen ja remontointi
Kotityöt
Kuunteleminen
Kyky itsenäiseen työskentelyyn
Kyseenalaistaminen
Käsityötaidot

Käytännöllisyys
Lastenhoito
Leipominen
Liikunnallisuus
Loogisuus
Luovuus
Markkinointihenkisyys
Matemaattiset taidot
Mielikuivitus
Musikaalisuus
Myyntitaidot
Neuvottelutaidot
Nopeus
Numerotarkkuus
Oma-aloitteisuus
Ongelmanratkaisu
Opettaminen
Oppimiskyky
Organisointikyky
Palveluhalu
Piirtäminen
Puhuminen
Päätöksentekotaidot
Rakentaminen
Riskinotto
Ruoanlaitto
Ryhmänohjaustaidot
Ryhmätyötaidot
Sanavalmius
Siivous
Sisäinen yrittäjyys
Sopeutumiskyky

Sorminäppäryys
Sovittelukyky
Suhdeverkosto
Suunnittelutaidot
Systemaattisuus
Taiteellisuus
Taloudellisuus
Tarkkuus
Tavoitteellisuus
Tehokkuus
Tekniikan ymmärtäminen
Tietokoneella kirjoittaminen
Tiedonhankinta
Tuotteliaisuus
Tutkiminen
Tyylitaju
Yrittäjyysosaaminen

LUVAT JA KORTIT

Ajokortti, luokka _____
Anniskelupassi
Ensiapukoulutus
Hygieniapassi
Järjestymieskortti
Tieturva-koulutus
Tulityökortti
Työturvallisuuskortti

Tämä on ohjaajakoulutuksissa käytetty esimerkkilista. Erilaisia listoja voi koota eri lähteistä ja myös yhdessä opiskelijoiden kanssa.

Luonteenpiirteitä ja ominaisuuksia

Ahkera	Hyväntuulinen	Luova
Aikaansaava	Iloinen	Mahdollisuuksiin tarttuva
Ajattelevainen	Impulsiivinen	Maltillinen
Aktiivinen	Innoittava	Mielikuvituksekas
Aloitekykyinen	Innokas	Miellyttävä
Antelias	Innostava	Monipuolinen
Arvostelukykyinen	Itsensä hillitsevä	Monitaitoinen
Avarakatseinen	Itsenäinen	Mukava
Avulias	Itsepintainen	Myötätuntoinen
Delegoiva	Itsetietoinen	Määrätietoinen
Diplomaattinen	Itsevarma	Neuvokas
Edistyksellinen	Johdonmukainen	Nokkela
Eloisa	Johtaja	Nopea
Elämänmyönteinen	Joustava	Nuorekas
Eläytymiskykyinen	Järjestelmällinen	Näppärä
Energinen	Järkevä	Ohjaaja
Ennakkoluuloton	Karismaattinen	Oikeudenmukainen
Epäitseäs	Kaukonäköinen	Oivaltava
Epäsiisti	Kekseliäs	Omaperäinen
Epävirallinen	Kestävä	Oppivainen
Esiintyjä	Kielellisesti lahjakas	Optimistinen
Estoton	Kilpailuhenkinen	Organisoiva
Eteenpäin pyrkivä	Kiltti	Palveluhenkinen
Haastava	Kohtelias	Peloton
Haasteisiin tarttuva	Konservatiivinen	Persoonallinen
Hallitseva	Kunnianhimoinen	Perusteellinen
Harkitseva	Kunnollinen	Pikkutarkka
Herkkä	Kurinalainen	Pinnallinen
Herkkävaistoinen	Kypsä	Pitkäjänteinen
Hidas	Kyselevä	Pitkämielinen
Hienostunut	Kyvykäs	Pohdiskelevä
Hienotunteinen	Kärsivällinen	Puhelias
Hiljainen	Kätevä	Pätevä
Hillitty	Kätevä käsistään	Päätäväinen
Huolehtiva	Käytännöllinen	Rationaalinen
Huolellinen	Lempä	Rauhallinen
Huoleton	Leppoisa	Realistinen
Huolimaton	Looginen	Rehellinen
Huoliteltu	Lujatahtoinen	Reipas
Huomaavainen	Luonnollinen	Rento
Huomioitseva	Luonnonläheinen	Riippumaton
Huumorintajuinen	Luonnonmukainen	Rohkea
Hyvä kuuntelija	Luonteva	Sanavalmis
Hyväntahtoinen	Luotettava	Seikkailunhaluinen
Hyväntekijä	Luottavainen	Selväsanainen

Seuraaja
Seurallinen
Siisti
Sinnikäs
Sisäänpäin kääntynyt
Sitoutumaton
Sopeutuvainen
Sopuisa
Sosiaalinen
Sotkuinen
Spontaani
Suora
Suostutteleva
Suunnitelmallinen
Suurpiirteinen
Suvaitseva
Sydämellinen
Sympaattinen
Systemaattinen
Säntillinen
Säästäväinen
Tahdikas
Taiteellinen
Taloudellinen

Tarkka
Tarmokas
Tasainen
Tasapainoinen
Teeskentelemätön
Tehokas
Tekijä
Tietäväinen
Tiedonhaluinen
Tieteellinen
Tunnollinen
Tunteellinen
Turvallinen
Tutkiskeleva
Työnarkomaani
Täsmällinen
Täydellisyyden tavoittelija
Ujo
Ulospäin suuntautunut
Urheilullinen
Uskalias
Uskonnollinen
Uskottava
Utterta

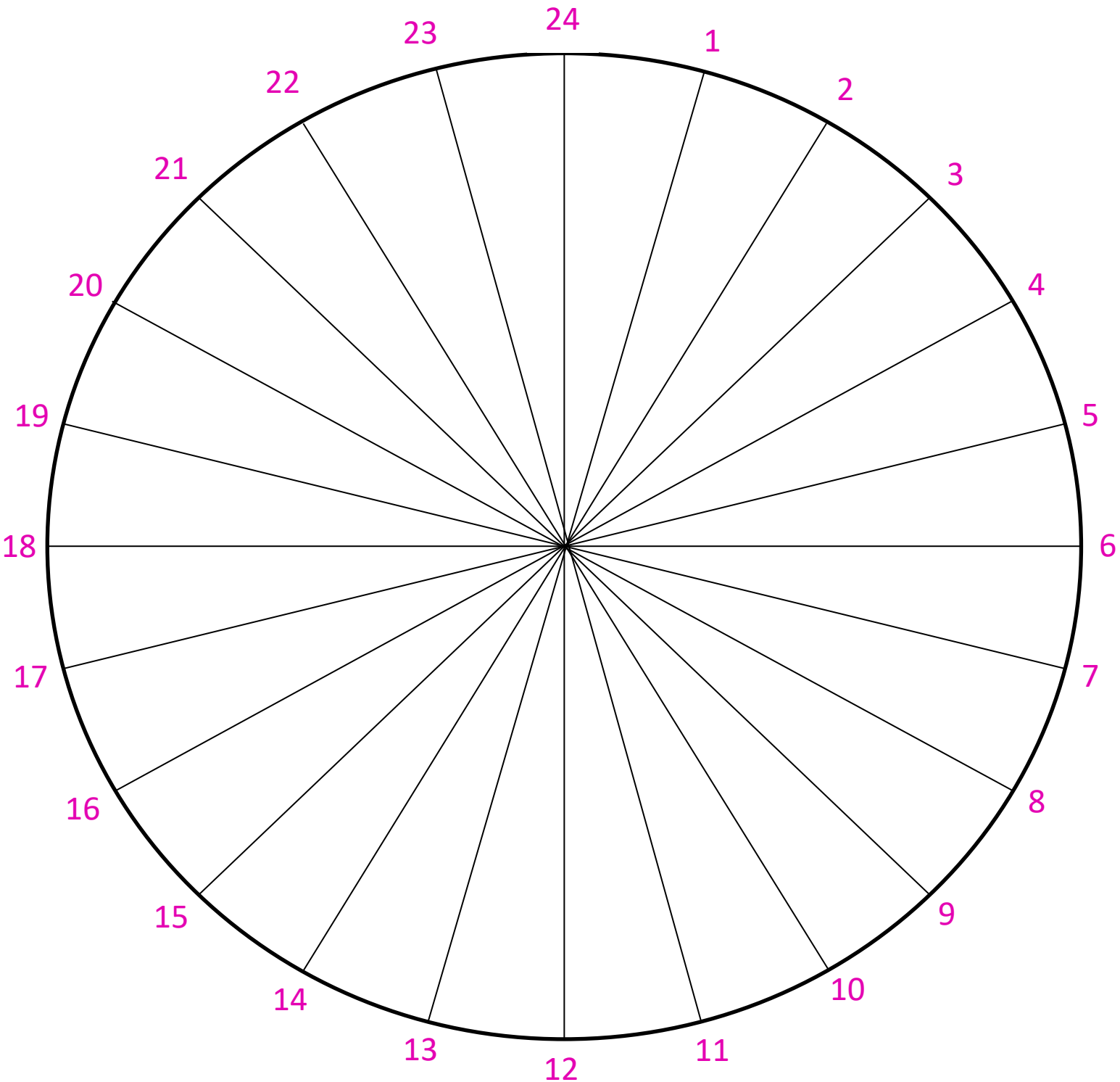
Vahva
Vakaa
Vakava
Vakuuttava
Valpas
Varautunut
Varovainen
Vastuuntuntoinen
Vilkas
Vilpitön
Voimakas
Voimakastahtoinen
Välitön
Välkky
Yhteistyökykyinen
Yksilöllinen
Ylpeä
Ymmärrettävä
Ymmärtäväinen
Yritteliäs
Yrittäjähenkkinen
Ystävällinen
Älykäs
Älyllinen

Tämä on ohjaajakoulutuksissa käytetty esimerkkilista. Erilaisia listoja voi koota eri lähteistä ja myös yhdessä opiskelijoiden kanssa.

Ajankäyttökello

Mihin käytät aikaasi?

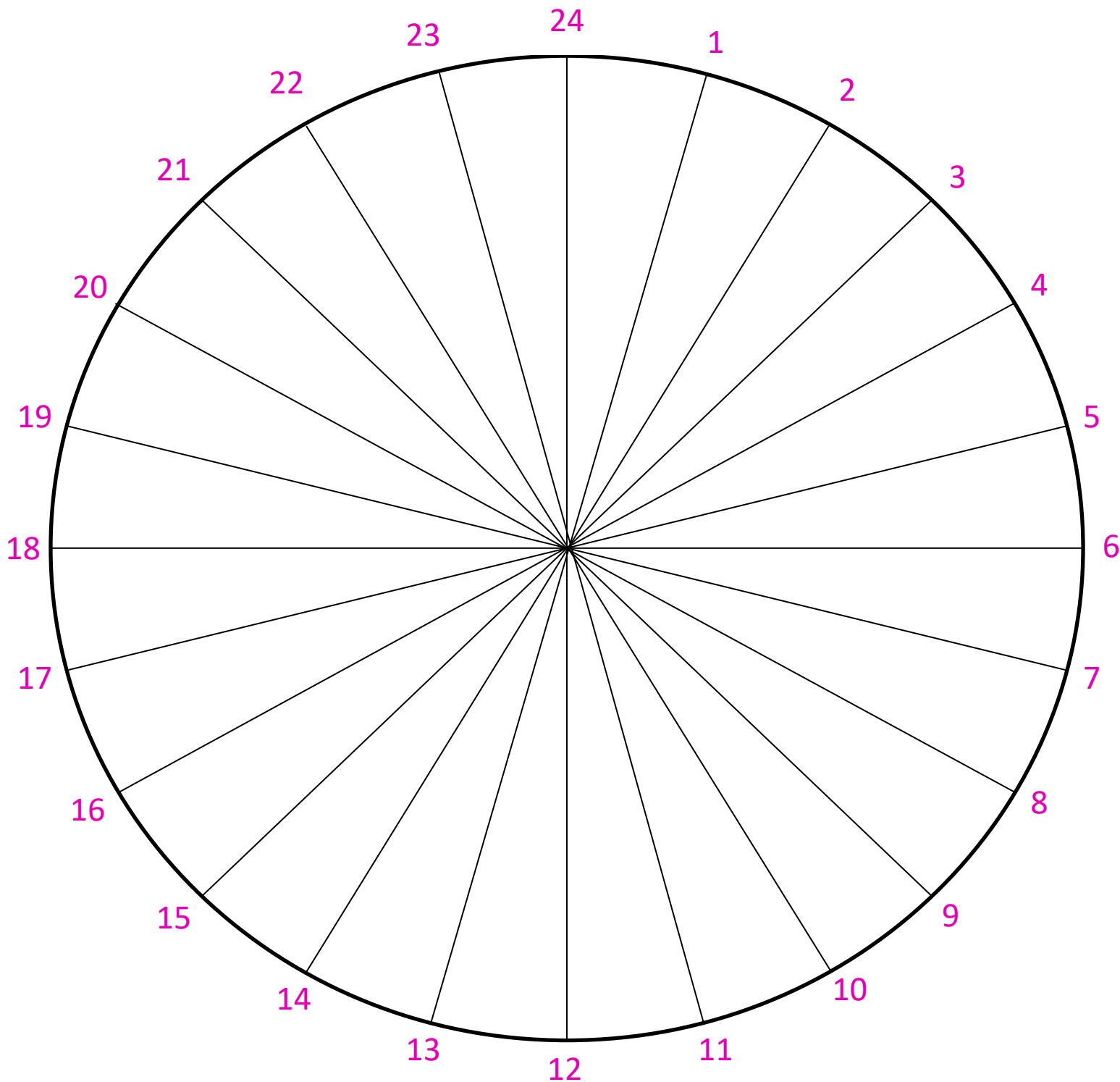
Tarkastele omaa ajankäyttöäsi kellotaulun avulla. Merkitse kellotauluun totuudenmukaisesti, miten aikasi jakautuu vuorokauden aikana erilaisiin asioihin. Paljonko käytät aikaa esim. nukkumiseen, syömiseen, liikkumiseen, opiskeluun tai töihin, harrastuksiin, kavereiden kanssa hengailuun, vapaaseen oleiluun?

Ajankäyttökello

Ihannekellotaulu

Merkitse tähän kellotauluun, miten haluaisit käyttää aikaasi?

Työn voimavarat ja vaatimukset

KESTO

30 min

Sopii yksilö- ja ryhmätyöskentelyyn

TARVIKKEET

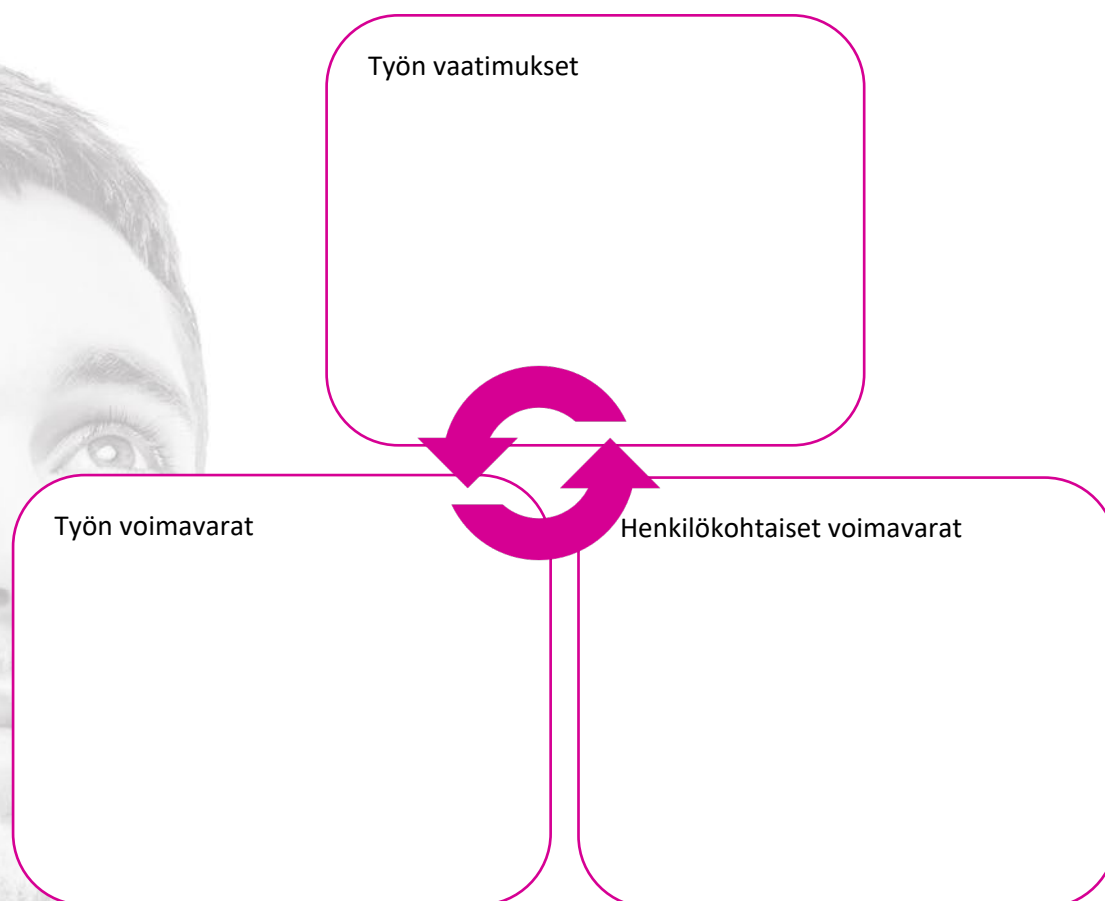
Tulostettava materiaali (sivu 2.) ja / tai paperia, kyniä

TAVOITE

Saada opiskelijat pohtimaan omaan alaan liittyviä voimavara- ja vaatimustekijöitä sekä omia henkilökohtaisia voimavaroja. Työn riittävät voimavarat ovat yhteydessä työn imun kokemukseen ja sitä kautta työhyvinvointiin. (Lisätietoa opettajalle/ohjaajalle: <https://www.ttl.fi/tyontekija/tyon-imu/>)

OHJEISTUS

Pohditaan ensin työn voimavaroja, sitten työn vaatimuksia. Tämä vaihe sopii hyvin tehtäväksi ryhmissä siten, että mukana on myös alan opettaja tai työelämän edustaja. Viimeiseksi jokainen pohtii omia voimavarojaan – miten henkilökohtaisesta elämästä voi ammentaa voimia työhön. Henkilökohtaisten voimavarojen pohdinnassa voi hyödyntää muita tehtäviä, esimerkiksi ajankäyttökelloa.

Harjoituksen ovat kehittäneet OSATA-hankkeessa Laura Halonen ja Sanna Wenström, Oulun ammattikorkeakoulu/ammattillinen opettajakorkeakoulu

Työn voimavarat

Henkilökohtaiset voimavarat

Työn vaatimukset

www.osata.fi

Työnantajien odotuksia työntekijältä

KESTO

30 min – riippuen valitusta työskentelytavasta
Sopii yksilö- ja ryhmätyöskentelyyn

TARVIKKEET

- Tietoa työnantajien odotuksista (sanalistat taidoista ja osaamisista, työpaikkailmoitukset, haastattelut, vierailukäynnit tms.)
- Kyselylomake tiedonhakuun/haastatteluun sekä omaan pohdintaan (sivu 2).

TAVOITE

Auttaa opiskelijoita pohtimaan, minkälaisia ominaisuuksia eri alojen työnantajat arvostavat työntekijöissä sekä pohtimaan, onko näitä ominaisuuksia itsellä, tai miten näitä ominaisuuksia voisi kehittää.

OHJEISTUS

Työnantajien odotuksiin voi perehtyä valmiiden listojen kautta, antamalla opiskelijoiden etsiä työntekijältä vaadittavia ominaisuuksia työpaikkailmoituksista tai työnantajia haastattelemalla. Myös työnantajan vierailua tai yritysvierailua voi hyödyntää tehtävän tekemiseen. On huomioitava, että työnantajien odotukset voivat suuresti vaihdella eri aloilla (esim. media-ala – turvallisuusala).

Harjoituksen ovat kehittäneet OSATA-hankkeessa Laura Halonen ja Sanna Wenström,
Oulun ammattikorkeakoulu/ ammatillinen opettajakorkeakoulu

KYSYMYSLOMAKE TIEDONHAKUUN/HAASTATTELUUN SEKÄ OMAAN POHDINTAAN

Mistä alasta ja/tai työtehtävästä on kysymys? _____

Työnantajan ja haastateltavan nimi _____

Mitä ominaisuuksia työnantaja odottaa työntekijältä?

Ominaisuus: _____

Miten tämä ominaisuus käytännössä ilmenee työssä? Miten itse voit tuoda tätä ominaisuutta esiin työpaikalla? Kerro konkreettisia esimerkkejä!

Arvioi, miten hyvin tämä ominaisuus sopii sinuun?

1 = ei sovi lainkaan, 5 = sopii erittäin hyvin

1 2 3 4 5

Miten voisit kehittää tätä ominaisuutta?

Osaamisen Mind map

KESTO

30-45 min

Sopii yksilö- ja ryhmätyöskentelyyn

TARVIKKEET

- Paperia, eri värisiä kyniä
- Mind mapin voi tehdä myös sähköisesti esim. [Flinga](#), [Tex2mindmap](#), [FreeMind](#), [Mindmup](#), [Canva](#)

TAVOITE

Opiskelija osaa tunnistaa omia vahvuuksiaan, osaamistaan sekä miten hän on kyseisen osaamisen hankkinut. Tehtävän avulla pyritään saamaan esiin erityisesti sellaista osaamista, jota opiskelija on hankkinut informaalisti (arkielämässä tapahtuvaa oppimista) tai non-formaalisti (strukturoidua, mutta ei virallisen koulutusorganisaation järjestämää opetusta). Osaamiskartoitusta voi hyödyntää myös työhakemuksissa ja CV:n laadinnassa.

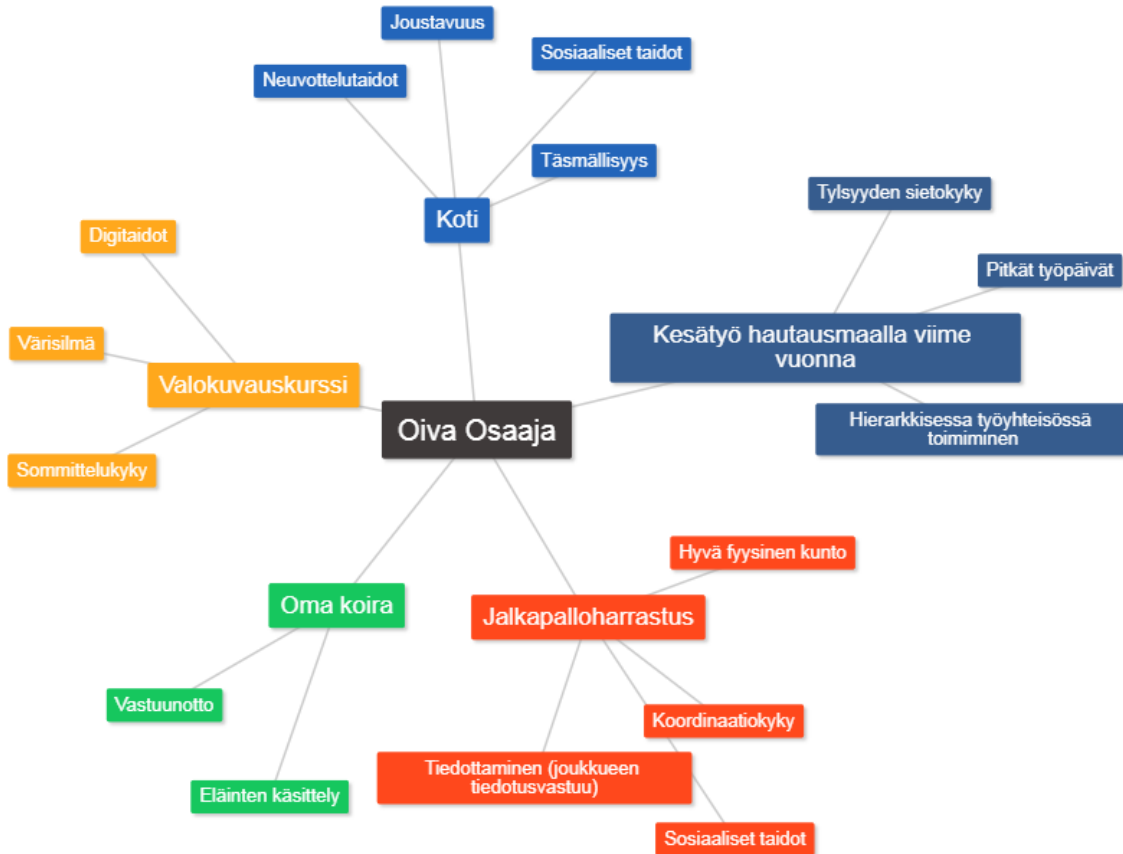
OHJEISTUS

Pyydä ensin opiskelijaa laatimaan miellekartta (mind map) omasta elämäntähtästä. Paperin keskelle hän laittaa itsensä ja sen ympärille pensasmaisesti haarautuen millaisia osa-alueita hänen elämäänsä kuuluu. Erilaisia osa-alueita ovat esimerkiksi perhe, ystävät, harrastukset ja työ.

Tämän jälkeen opiskelija pohtii mitä osaamista hän on hankkinut toimiessaan näillä eri elämän alueilla ja kirjaa ne miellekarttaan. Mitä hän on oppinut kotona, mitä harrastuksissa tai jollakin koulun ulkopuolisella kurssilla. Samalla hän voi kirjoittaa miellekarttaan millä tavalla opitut asiat kytkeytyvät nyt opiskeltavaan alaan tai mitä hyötyä niistä voisi olla opinnoissa.

Mindmapissa on suositeltavaa käyttää rohkeasti värejä, erilaisia muotoja ja piirroksia. Kartan visuaalisen monimuotoisuuden tarkoitus on havainnollistaa asioiden keskinäisiä suhteita ja myös auttaa muistamaan miellekartta paremmin.

Text2mindmap-sovelluksella tehty esimerkki mind mapista

Harjoituksen ovat kehittäneet OSATA-hankkeessa Laura Halonen ja Sanna Wenström, Oulun ammattikorkeakoulu/ammattillinen opettajakorkeakoulu

Unelmakartta ammatillisesta tulevaisuudesta

KESTO

30 min – riippuen valitusta työskentelytavasta
Sopii yksilö- ja ryhmätyöskentelyyn

TARVIKKEET

- Kuvakortteja TAI
- Lehtiä, joista voi leikata kuvia sekä A3-paperia TAI
- tekstin/kuvankäsittelyohjelma

TAVOITE

Harjoituksen tavoitteena on auttaa opiskelijoita pohtimaan ammatillista tulevaisuuttaan: unelmia ja tavoitteita. Samalla pohditaan, miten omat vahvuudet ja osaaminen voisivat auttaa unelman saavuttamisessa, ja mitä vielä pitäisi tehdä.

OHJEISTUS

Ryhmätyöskentely kuvakorttein: Osallistuja valitsee kuvakortteja, jotka kuvaavat omaa unelmatyöpäivää esim. 20 vuoden kuluttua. Kuvien kautta pohditaan yhdessä parin kanssa seuraavia kysymyksiä

- Mitä tämä unelma konkreettisesti tarkoittaa?
- Miten omat vahvuudet ja osaaminen voivat auttaa unelman saavuttamisessa?
- Mitä osaamista, voimavaroja ja resursseja vielä tulisi hankkia unelman saavuttamiseksi?
- Mitkä olisivat kolme tärkeintä askelta kohti unelmaa?

Yksilötyöskentelyssä käytetään lehdestä leikattavia kuvia tai hyödynnetään tekstin- ja kuvankäsittelyohjelmia. Tällöin kysymyksiin vastataan liittämällä tekstit kuviin haluamallaan tavalla. Näin saadaan visuaalinen unelmakartta sähköisessä tai paperimuodossa.

Harjoituksen ovat kehittäneet OSATA-hankeessa Laura Halonen ja Sanna Wenström,
Oulun ammattikorkeakoulu/ ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tulevaisuuden osaamisyhdistelmät

KESTO

20 min

Ryhmätyöskentely

TARVIKKEET

- Post-it-lappuja
- Kyniä

TAVOITE

Harjoituksen tavoitteena on auttaa opiskelijoita ideoimaan tulevaisuuden työtehtäviä tai projekteja, joissa yhdistyy erilainen osaaminen. Tehtävän tavoitteena on rohkaista hankkimaan tutkintojen ja ammattialojen rajat ylittävää osaamista, hyödyntämään omaa aikaisempaa osaamista sekä erilaisia verkostoja.

OHJEISTUS

Jakaannutaan neljän (4) hengen ryhmiin. Ryhmät kannattaa koota eri alojen opiskelijoista tai opiskelijoista, joilla on erilaista työkemusta tai kiinnostuksen kohteita.

15 minuutin aikana on tarkoituksena keksiä ryhmissä mahdollisimman paljon eri työtehtäviä/projekteja vähintään kahden eri alan osaamisyhdistelmistä, jollaisiin ehkä nyt tai tulevaisuudessa olisi mahdollista työllistyä (esim. vartija-myyjä, kahvilan sisustussuunnittelu).

Osaamisyhdistelmät kirjataan post-it-lapuille, yksi per lappu. Eniten osaamisyhdistelmiä keksinyt joukkue on voittaja, joka voidaan palkita jollakin hausalla tavalla.

Harjoituksen ovat kehittäneet OSATA-hankkeessa Laura Halonen ja Sanna Wenström, Oulun ammattikorkeakoulu/amatillinen opettajakorkeakoulu